

عنوان مقاله:

ارتباط ذهن و زبان در آراء عبدالقاهر جرجانی و نوآم چامسکی علمی- پژوهشی

محل انتشار:

دوفصلنامه ادبیات تطبیقی، دوره 8، شماره 14 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

کبری بهمنی - استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دورد

نسرین فقیه ملک مرزبان - دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه الزهراء س

خلاصه مقاله:

چامسکی و جرجانی، در تعریف زبان، بر لزوم اسناد و انطباق مجموعه واژگان بر قواعد نحوی تاکید میکنند. ازسویی، زبان در نظر هردو، نه نظام صوری دستور زبان بلکه قواعد تولید و درک گفتار در ذهن اهل زبان است؛ بنابراین، توقع وجود رابطه میان خصوصیات ذاتی ذهن و مشخصه های زبانی بسیار طبیعی مینماید. این ارتباط در نظرات جرجانی، به نحوه تولید و ادراک گفتار در ذهن محدود میشود اما چامسکی، به دنبال شناخت ماهیت ذهن، به عنوان استعدادی ذاتی و منحصر به نوع، از طریق نیروی نظم دهنده در زبان است. با وجود توجه جرجانی به نظام معنایی ذهنی و قواعد درونی شده نحو، وی قواعد گشتاری یا دستور ذهنی را مشخصا از دستور صوری زبان جدا نمیکند اما در بررسی فرایند ادراک و تحلیل جمله، قایل به برخی عناصرگشتاری در ذهن اهل زبان است. چامسکی برای تبیین نظریه زبان شناسی خود، زبان را در سه ساحت لفظ، معنا و قواعد نحوی بررسی میکند. جرجانی، همین تفکیک را در جهت تبیین علل مزیت کلام می آورد. جرجانی برخلاف چامسکی که تنها به ذهن از منظر زبان ارجاعی مینگرد، زبان را در سطح کلام برتر و تعاملش با ذهن نیز بررسی میکند. درک زیبایی، حرکتی ذهنی است زیرا در محیط معانی صورت میگیرد و حرکت از معنی به معنی شمرده میشود. حرکت ذهن در مواجهه با مجاز، حرکتی باواسطه یا بامانع است.

کلمات کلیدی:

عبدالقاهر جرجانی، چامسکی، ذهن، زبان، ساختارگرایی، دستورگشتاری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/833950>

